

הקונסרבטוריון
הישראלי למוסיקה

ע"ש לין ותד אריסון, תל-אביב

נשיא כבוד - מקסים ונגרוב

40 שנה
לתחרות
רובינשטיין
סדרת רסיטלים
לפסנתר

איאן פאונטיין
(בריתה)

סונטה בין קלאסיקה
לרומנטיקה

יום ו', 8.11.13, 11:30

אודיטוריום הקונסרבטוריון
הישראלי למוסיקה

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Piano Sonata No. 4
in E-flat major, K. 282

(1756-1791)

(כ-20 ד')

Adagio
Menuetto
Allegro

וולפגאנג אמדאוס מוצרט

סונטה לפסנתר מס' 4
במי-במול מז'ור, ק. 282

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Piano Sonata No. 23
in F minor, Op. 57,
"Appassionata"

(1770-1827)

(כ-24 ד')

Allegro assai
Andante con moto
Allegro ma non troppo

לודוויג ואן בטהובן

סונטה לפסנתר מס' 23
בפה מינור, אופ. 57,
"אפאסיונטה"

INTERMISSION הפסקה

FRANZ SCHUBERT

Piano Sonata No. 21
in B-flat major, D. 960

(1797-1828)

(כ-40 ד')

Molto moderato
Andante sostenuto
Scherzo: Allegro vivace con delicatezza. Trio
Allegro ma non troppo

פרנץ שוברט

סונטה לפסנתר מס' 21
בסי-במול מז'ור, ד. 960

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ע"ש לין ותד אריסון, תל-אביב

גבי ברון - יו"ר הוועד המנהל
קוסטין קנליס-אוליאיר - מנהל
ד"ר רז בנימיני - מנהל מוסיקלי ומפיק, המרכז למוסיקה קאמרית

לואי מרשל 25, תל אביב 6200003

טלפון: 03-5466228

chamber@icm.org.il

www.icm.org.il/chamber

הקונסרבטוריון מודה לחברי אגודת הידידים על תמיכתם בפעילות המוסד

עמותת ארתור רובינשטיין הבינלאומית למוסיקה

עדיית צבי - מנהלת אמנותית
פרופ' אריה ורדי - יועץ מוסיקה
שולי הברמן - מפיקה
הילה מזרחי - מנהלת משרד

הוברמן 12, תל-אביב 6407510

טלפון: 03-6856684/28

competition@arims.org.il

www.arims.org.il

עמותת ארתור רובינשטיין הבינלאומית למוסיקה מודה לגוף הנאמנים על תמיכתו בפעילות העמותה שלוש הקונצרטים הראשונים בסדרת הרסיטלים לפסנתר בעונה זו מתקיימים בשיתוף התזמורת הקאמרית הישראלית. הפסנתרנים המופיעים ברסיטלים אלה משתתפים גם בסדרת "אמדאוס" של התזמורת.

את חמש הסונטות הראשונות שלו לפסנתר (ק. 279-283) כתב מוצרט בעת שהותו במינכן, בקיץ 1774, כשהיה כבר כמעט בן 19 (סונטה נוספת הופיעה זמן קצר לאחר מכן). העובדה כי מוצרט חיכה שנים עד לכתיבת הסונטות מפתיעה, שכן החל במלאכת ההלחנה כבר בגיל 5, ועד לקיץ 1774 הספיק להוציא תחת ידיו מגוון רחב של יצירות, כולל קונצ'רטי לפסנתר, סימפוניות ומוסיקה קאמרית, אך לא סונטה מלאה לפסנתר. ייתכן כי חוסר ההתעניינות של פטרוניו בז'אנר הוא שהניא אותו מכך. חמש הסונטות הראשונות נכתבו כסדרה שלמה, ומוצרט עצמו התייחס אליהן כאל סונטות "קשות לביצוע". כל סונטה כוללת שלושה פרקים, אך הן שונות אחת מרעותה. הסונטה הרביעית מתוך מכלול סונטות "מינכן", מספר 282 ברשימת קכל, במי במול מז'ור, יוצאת דופן בסדר פרקיה. שלא כמקובל, היא נפתחת בפרק איטי, אדאג'ו, המציג נושא מלודי ברור ושירתי ביד ימין וליווי מובהק ביד שמאל. נושא שני בא לאחר מכן והפרק מתפתח מעט וחוזר שוב דווקא לנושא השני וממשיך לקודה קצרה המסיימת את הפרק. הפרק השני כולל שני מינואטים (במקום המבנה המסורתי של מינואט וטריו). המינואט הראשון, בסולם סי-במול מז'ור, נפתח בנושא המזכיר מעט את הנושא של הפרק הראשון. בהמשך נשמע קטע מנוגד באופיו עד לחזרת הנושא הראשון. המינואט השני, בסולם מי-במול מז'ור, כולל פיתוח ארוך יחסית של הנושא המוצג יחד עם ניגודים דינמיים ומעברי סולמות. הפרק מסתיים בהצגה נוספת של הנושא הראשון. הפרק השלישי, אלגרו, הוא אנרגטי באופיו, וכולל מוטיב של קפיצת אוקטבה החוזרת ושבה לכל אורך הפרק.

טל סחרוב

In 1989, age 19, Ian Fountain became the youngest winner of the Arthur Rubinstein International Piano Master Competition. He began playing the piano at the age of five and continued his studies at Winchester College and at the Royal Northern College of Music, working with Robert Bottone and Sulamita Aronovsky. Since that time Fountain has performed extensively throughout Europe, the USA and the Middle East, with orchestras such as the London Symphony, the City of Birmingham Symphony, Royal Liverpool Philharmonic and many other important orchestras. In Moscow he played in the opening season of the Tchaikovsky Conservatoire and in Poland he was invited to mark the 150th anniversary of Chopin's death. As a recitalist Fountain has appeared in New York, Paris, Berlin, Hamburg, Munich, Tel Aviv and Chicago. He gave recitals at the Wigmore Hall and Queen Elizabeth Hall. He is a guest of international festivals such as Schleswig-Holstein, Berlin, Kuhmo, Prague, Davos, Bucharest and Hambach. Ian Fountain is also an active chamber music player and enjoys many longstanding collaborations with musicians such as Ulf Hoelscher, David Geringas and the Mandelring and Emperor Quartets, performing in concerts and festivals throughout Europe, Japan and Korea. He has made several critically acclaimed recordings for EMI, CRD, CPO and Meridian. Since 2001 Ian Fountain is a piano Professor at the Royal Academy of Music in London.

בשנת 1989 הפך איאן פאונטיין לצעיר הזוכים בתחרות הבינלאומית ע"ש ארתור רובינשטיין כשהיה בן 19 בלבד. הוא החל לנגן בפסנתר בהיותו בן חמש ולמד ב-ווינצ'סטר קולג' וברויאל נורת'ן קולג' עם רוברט בוטן ועם סולמית ארונובסקי. פאונטיין מופיע בקביעות באירופה, בארצות הברית ובמזרח התיכון עם תזמורות ידועות שם, ובהן התזמורת הסימפונית של לונדון, התזמורת הסימפונית של ברמינגהם, התזמורת הפילהרמונית המלכותית של ליברפול ותזמורות רבות אחרות. הוא ניגן במוסקבה בפתיחת העונה של קונסרבטוריון צ'ייקובסקי, ובפולין הוזמן לנגן בקונצרט לציון 150 שנה למותו של שופן. כסולן בריטלים, פאונטיין הופיע בניו-יורק, בפריז, בברלין, בהמבורג, במינכן, בתל-אביב ובשיקגו וכן ניגן רסיטלים באולם וויגמור ובאולם המלכה אליזבת בלונדון. כמו כן הוא אורח קבוע בפסטיבלים שלזווייג-הולשטיין, ברלין, קומהו, פראג, דבוס, בוקרשט והאמבר. פאונטיין מקיים שיתופי פעולה ארוכי טווח בנגינת מוסיקה קאמרית עם האמנים - אולף הלשר, דייוויד גרינגס וכן עם האמנים אולף הלשר ודייוויד, כשהוא מנגן בקונצרטים ובפסטיבלים באירופה, ביפן ובקוריאה. הקלטות רבות יצאו לאור בנגינתו על-ידי חברות תקליטים אירופאיות שונות. מאז שנת 2001 הוא פרופסור לפסנתר באקדמיה המלכותית למוסיקה בלונדון.

מכלול 32 הסונטות לפסנתר של בטהובן הוא אחד מאוצרות המוסיקה הגדולים בכל הזמנים. פסנתרנים ומוסיקולוגים רבים חוקרים אותו בתקווה להיטיב להקנות ידע רחב לתלמידיהם ולקוראי המחקר שלהם על עושרן המוסיקלי של הסונטות. לבטהובן תפקיד מרכזי בהתפתחות צורת הסונטה. למרות שהמשיך את דרכם של היידן ומוצרט בחיבור סונטות הכוללות מאפיינים שהם קבעו תחילה, הוא ממטיע בסונטות שלו את מאפייני אישיותו, ויוצר צורה מוסיקלית חדשה המבטאת את השמחה, התשוקה והתנוגה שליוו את חייו. לצד העוצמה הבעתית חסרת התקדים, זוכה המוטיב המוסיקלי הבסיסי אצל בטהובן לערך כה רב, עד שהוא כמעט כופה עצמו על המאזין ונחרט בזיכרונו.

הסונטה מס' 23 בפה מינור, אופ. 57, נכתבה בין השנים 1805-1806, כשהיה ברור לבטהובן כי התהליך המתקדם של אבדן שמיעתו הוא בלתי נמנע. זו אחת מהיצירות המונומנטליות במוסיקה בכלל ובפרטו הפסנתר בפרט, והיא אחת משלוש הסונטות המפורסמות ביותר מתקופת הביניים ביצירתו של בטהובן, לצד סונטת וולדשטיין אופ. 53 וסונטת הפרידה אופ. 81א'. הסונטה הוקדשה לברון פרנץ פון ברונסוויק והשם "אפאסיונטה", המתאר את אופייה הנרגש, ניתן לה על ידי המוציא לאור ב-1838, כ-11 שנים לאחר מות המלחין.

לסונטה שלושה פרקים השזורים זה בזה, ולאורכה משתמש בטהובן בשינויי עוצמה ובניגודים, במצלולים מעורפלים ובהפסקות מלאות הבעה כאמצעים דרמטיים, באופן חסר תקדים. כבר בתיבות הפותחות את הפרק הראשון ניתן לשמוע את האווירה המסתורית מבשרת הרעות, החל באקורדים השבורים היורדים ועולים וכן במוטיב השני הכולל צלילים חוזרים (בדומה למוטיב הסימפוני החמישית). רק לרגעים מספק בטהובן הפוגה באמצעות גיחות קצרות לסולם מז'ורי. סיום הפרק מוביל להתפרצות

עוצמתית הגוועת אל הצליל פה הנמוך בפסנתר (שהיה הצליל הנמוך ביותר בכלי המקלדת באותה תקופה) ושני צלילים מלווים ביד ימין. הפרק השני, האיטי, בסולם רה-במול מז'ור, כולל נושא חמים ואינטימי, אך מהורהר ועמוק, המציע רגיעה בין המאבקים העזים שבפרק הראשון והשלישי. בטהובן מציג נושא ומעין ארבע ואריאציות עליו: סינקופות ביד שמאל; אקורדים שבורים ביד ימין המלווים את הנושא ביד שמאל; ליווי של צלילים מהירים המתחלפים בין הידיים; ולבסוף, חזרה על הנושא תוך שימוש ברגיסטרים שונים. הפרק מסתיים במעבר כמעט רציף לקראת הפרק השלישי הכולל אקורדים שבורים.

בפרק השלישי חוזרת מערבולת הייאוש. הפרק מתקדם בתנועה מתמדת המובילה לשיא בקודה מהירה החותמת בהצגת נושא חדש וחזרה לנושא הראשון, עד לסיומה הגורלי של היצירה.

טל סחרוב

במהלך 32 שנות חייו הספיק שוברט לחבר כ-600 שירים (לידר), שמונה סימפוניות (ועוד כמה טיוטות לסימפוניות נוספות), מוסיקה דתית, יצירות רבות להרכבים קאמריים וכמובן מגוון רחב של יצירות לפסנתר. במהלך חייו זכה שוברט להערכה מעטה יחסית, בעיקר מחוג מעריציו בווינה, והעניין ביצירותיו גבר רק לאחר מותו. מנדלסון, שומאן, ליסט, ברהמס ואחרים התודעו לאיכות יצירותיו וזיכו אותן במקומן הראוי, ואת שוברט - בהכרה כאחד המלחינים הגדולים של ראשית הרומנטיקה.

שלוש הסונטות האחרונות של שוברט (958-960 ברשימת דויטש), שנכתבו בחודשים האחרונים לחייו בין האביב לסתיו של 1828, נחשבות כיום לפסגת יצירותיו לפסנתר, אך למעשה כמעט ונשכחו לאחר מותו של המלחין. הן יצאו לאור על ידי דיאבלי רק כעשר שנים לאחר מכן.

הסונטה האחרונה של שוברט בסי במול מז'ור, ד. 960, היא ללא ספק ההישג הגדול ביותר שלו בז'אנר זה, ואחת החשובות ממכלול הסונטות מהתקופה הקלאסית-רומנטית בכלל. היא מתאפיינת בעומק נדיר של ביטוי רגשי, וכוללת במשכה, במורכבותה ובקשרים מתוחכמים לשתי הסונטות האחרות וכן ליצירות נוספות של שוברט. בדומה לתבנית שגיבש בטהובן, מושא הערצתו של שוברט, גם סונטה זו כתובה בארבעה פרקים (את המבנה הארבע-פרקי שאל בטהובן מעולם המוסיקה הסימפונית ויישם אותו בסונטות לפסנתר, שעד אז נכתבו בעיקר בתבנית צנועה יותר של שלושה פרקים).

הפרק הראשון, מולטו מודרטו, מתבסס על שלושה נושאים עיקריים. הנושא הראשון הוא עמוק, שלו, מהורהר ורחב יריעה. בסיומו נשמע "טריל" (עיטור מסולסל) מסתורי ומאיים אשר חוזר מספר פעמים בפרק כמו גורל בלתי נמנע. הנושא השני הוא בסולם מינורי ומתאפיין בניואנסים ובשינויים הרמוניים טיפוסיים לשוברט. הנושא השלישי מתבסס על ארפגים עולים ויורדים. הנושאים חוזרים על עצמם לאורך הפרק

והוא מסתיים בקודה, שבה נשמע שוב הנושא הראשון יחד עם ה"טריל" המאיים. התנועות המלודיות שרוקם שוברט והשינויים הרמוניים המפתיעים הופכים את הפרק לאחד היפים והנוגים ביותר בספרות הפסנתר.

הפרק השני, אנדנטה סוסטנטו, הוא הפרק האיטי ביצירה וכתוב בסולם דו-דיאז מינור. זהו אחד מפרקי המוסיקה היפים ביותר של שוברט. הוא נפתח במלודיה קודרת ואפלה המלווה על ידי מקצב מנוקד מתנדנד הנשמע כמעין דרדרור תופים. הנושא השני פונה לסולם מז'ורי ומציג מלודיה כוראלית יחד עם ליווי קצבי. הפרק מסתיים בחזרה על הנושא הראשון המלנכולי, אך עם פנייה לסולם מז'ורי, המעוררת תחושה של אדם שהשלים עם גורלו המר.

הפרק השלישי, סקרצו עם טריו, נפתח במלודיה עליזה, קצבית וחסרת דאגות, העומדת בניגוד עז לשני הפרקים הקודמים. חטיבת הטריו האמצעית, הכתובה בסולם סי-במול מינור, מביאה שוב נימה רצינית, אך לא מתרחקת מהאופי מלא החיים של הפרק.

הפרק האחרון פותח באוקטבה פשוטה על הצליל סול מתוכה בוקע הנושא הראשון הקופצני. האוקטבה הפשוטה חוזרת מספר פעמים בפרק, ושוברט, כהרגלו, מוביל למעברים הרמוניים לא צפויים לכל אורך הפרק. הנושא השני מציג מלודיה ארוכה וזורמת. הנושא השלישי רציני באופיו, ומגיה באקורד מינורי לאחר הפסקה בת שתי תיבות. הוא מתאפיין במקצב מנוקד מהיר ובסיומו חוזר לנושא הראשון. חטיבת הפיתוח של הפרק מאופיינת במקצבים מנוגדים של שלשות ושמניות ומעברים הרמוניים מעניינים, עד לחזרה נוספת לנושא הראשון. מבנה זה חוזר על עצמו ולקראת סיום הפרק נשמעת שוב האוקטבה הפשוטה של התו סול, המובילה הפעם לתנועה המזכירה צעדים יורדים. כאן מתחילה הקודה המהירה - פרסטו - הכוללת את מאפייני חטיבת הפיתוח ומסיימת את הפרק בחגיגות.

ה ק ו נ צ ר ט ה ב א ב ס ד ר ה

יום ו', 3.1.14, 11:30

אודיטוריום הקונסרבטוריון
הישראלי למוסיקה

צ'ינג-יון הו
(טיוואן)

הרומנטיקה ומעבר לה

סקריאבין

סונטה לפסנתר מס' 5, אופ. 53

שופן

סונטה לפסנתר מס' 2

בסי-במול מינור, אופ. 35

גרנדוס

פרקים מתוך "גוויסקס"

אלבניז

פרקים מתוך "איבריה"